

Jalkamatka Yellowstone kansallispuistoon

Kirj. Richard Pesola

Se oli syksyllä v. 1917, kun erään toverini kanssa kulkeuduimme Yellowstone kansallispuiston rajalle, Idahon valtiossa, rautatietöihin. Silloin juuri oli työnalaisena rata Idaho Falls'ista Yellowstone kansallispuiston rajalle, osa olen siitä jo liikennekunnossa. Kuitenkin oli siltä pysäkilltä, jossa me jääme matkustajajunasta pois, noin 50 mailia puiston rajalle. Oli aivan sattuma, että me sinne joutuimme. Kun iltahämärässä allapäin ja synkällä mielellä istuimme erään myymäläteltan edustalla haukkaamassa viimeisillä lauteillamme ostamaamme kувaa illallista, astui eteemme mies, joka reilulla länteläisellä tavalla kysyi: "Pojat, oletko vailla työtä?" Me vastasimme olevamme juuri työn etsinnässä. "No, siinä tapauksessa ei muuta kuin astua kάρryllen?". Hän selitti samalla meille ehtonsa, jotka olivat hieman paremmat mielestämme kuin mitä olimme kuulleet siihen saakka sen rautatien "kämpillä" tarjottavan. Hän oli toi-

nen kaksimiehisestä urakoitsija-yhtiöstä, joka oli rakennuttanut useita kappaleita puheenalaista rautatietä. Nyt oli heillä viimeinen kappale rataa tekeillä ja se oli aivan Yellowstone kansallispuiston rajalla. He haluavat saada sen valmiiksi ennen lumentuloa ja siksi ottavat nyt miehiä ja tarjoavat paremmat ehdot kuin muut urakoitsijat. Niin selitti miehemme.

Me päätimme lähteä hänen mukaansa. Kun olimme nousseet kάρrylleen, jonka edessä oli neljä vahvaa hevosta, selitti hän: "Me ajamme nyt yön läpi eräälle vanhalle "kämpällemme", siellä vähän lepäämme, haukkaamme aamiaisen ja huomenna suuremmalla sakilla — vanhalla "kämpällä" on vielä joukko miehiä, hevosia y. m. — jatkamme matkaamme puiston rajalle".

Kaikki kävi niin kuin hän oli sanonutkin. Itse matka oli meille vaan outoa. Me kuljimme yöpimeässä mallimääriä pitkin vuoristojokea, jota hevoset oudoksumatta talsivat kuin var-

maa tietä ainakin; väliin kiertotietä kohosimme korkealle vuoristoon ja taas laskeuduimme laakson jokiuomaan. Sellainen matkustus ei suinkaan ole vailla mielenkiintoa.

Seuraavana päivänä olimme perillä. Tunsimme kohta, että olemme nyt erämaassa, josta ilman vaivannäköä ja rohkeutta ei päästä ihmisten ilmoille. Siellä erämaan kätöksä vietimme aikaamme noin kolmisen viikkoa, erossa postista, kirjeistä, sanomalehdistä ja erossa seuraläpymästä, tuttavista, sanalla sanoen: erossa kaikesta, mikä meillekin oli käynyt niin kalliiksi ja rakkaaksi kulkurielämäme varrella.

Sitten kun ensimmäinen kylmä aalto leuhahti vuoristoon ja olemme, jotka ennenkään eivät olleet mitään herrasoloja, kävivät entistään tukaamiksi, päätimme lähteä. Kun työnteettäjämme vihdoinkin kauniiden selitysten kautta saimme suostumaan tuumaamme ja maksamaan meidän ulos, nousi eteen kysymys: miten ja minne me täältä lähdemme. Toisen kysymyksen minne lähdemme, vastasi toverini, vanha montanalainen hiihenkaivaja. "Montanaan me menemme", päätteli hän ja minä suostuin siihen. Mutta miten ja minkä kautta? Jos lähdemme työn-

alaista rataa sinne, mistä olemme tulleetkin, niin saamme vähintään pari päivää kävellä ennenkuin olemme siellä, mistä junakuilu alkaa ja siinäkin tapauksessa maksaa kyytimme Montanaan sille paikkakunnalle, jonne haluamme mennä, useita "kymppidollareita". Mutta jos kävelemme läpi Yellowstoneon kulman Gardneriin, Mont., niin pääsemme noin 30 mailin lisäkävelyllä ja sitten ei kyytimme enään tarkottamallemme paikkakunnalle maksa kuin 7—8 dollaria ja senkin voimme "säästää", kun "piittaamme", s. o., ajamme ripakyydillä.

Jälkimmäinen näistä suunnitelmista voitti ja me päätimme lähteä jalkasin leikkaamaan Yellowstoneon kulman, tulen matkan pituudeksi noin 80 mailia.

Oli iltapäivä, tuossa kello 3 tienoissa, kun me lähdimme tälle taipaleelle. Meillä oli kyllä jo lähtiessämme miellesämme ajatus, että nyt lähdemme yhdelle vaiherikkaimmalle matkalle, mitä lähteä voidaan, mutta niin vaiherikkaaksi sentään emme sitä uskoneet kuin se sitten todellisuudessa muodostui.

Tuskin olimme ehtineet vielä montakaan mailia kävellä, kun saimme tuta

Club jäsenet Chicagossa, Elokuu 30—1919

Yellowstonen suuri putous

sen totuuden, että emme olekaan vaapaalla alueella ollessamme Yhdysvaltain kansallispuistossa.

Me olimme juuri sivuuttaneet ensimmäisen tiensivussa olevan vahtimajan, kun meidät röyhkeästi huudettiin takasin. Meidät vietiin vahtimajaan, jossa sotamiehet kourivat kaikki taskumme — tarkastivat näet jos on aseita, jotka ovat luvattomia puistossa kantaa — ottivat ylös nimeämme, kokomme, painomme ja näkömme ja laskivat vasta sitten menemään, kun olimme täydellisen selvyuden itsestämme antaneet. Aseita meillä ei ollut muuta kuin yksi taskuveitsipahanen, mutta sekin sai kunnian tulla merkityksi herrojen registreauskirjoihin.

Ilta alkoi jo hämärtää — Yellowstone ihana ilta — kun me pääsimme tästä registreauksesta ja saimme luvan jatkaa matkaamme. Mutta kovin kauas emme päässeet ennenkuin tuli eteemme tienhaara, joka pani meidät ymmälle, sillä ilman tiekarttaa emme voineet varmuudella päättää, kumpi niistä johtaa meidän maailme. Silloin muistimme, että noin yhden mailin matkan päässä sielläpäin, josta olimme tulleet, olimme nähneet heinäajurien asettuvan yötilalle, pystyttävän

telttansa j. n. e.*) Palasimme noiden heinämiesten luo. He neuvoivat meille oikean tien. Edelleen he selittivät, että noin 4:jän mailin päässä on tlemme ohessa "kämpä", jossa voimme viettää yömmme elleimme jo heidän kanssaan halua jäädä yöksi. Me päätimme kävellä tuon 4 mailia vielä sinä iltana, sillä matka mielestämme oli kulunut valittavan hitaasti.

Illan taivas hehkui viimeisiä ruskojaan kun me lähdimme vaeltamaan vuoristotaivaltamme, heinämiesten nuottituleltaan katsoessa kysyvästi jälkeemme. Pian tuli täysi pimeys ja me saimme kuulla jos minkälaisia villieläinten ääniä vuoristosta. Me vuolimme itsemme teräväpäiset sauvat ja niiden kanssa tallustelimme eteenpäin. Seutu kävi yhä kaameammaksi ja pimeys mustemmaksi. Toisella puolen korkea

*) Yellowstone eri hotelleihin ajavat sadat miehit heinä y. m. tarpeita Tavallisesti suuren heinäkuorman edessä on 10, 12 jopa 16 hevosta. Kun tulee ilta, tai ajuri arvelee tarpeeksi paljon päivän mittaan kulkeneensa, pysäyttää hän hevoset tienoheen, pystyttää teltan kuormansa viereen, panee yhdeille hevoselle kellon kaulaan ja laskee hevoset vuoristosta elatuksensa etsimään. Heinämies itse keittää ja paistaa ruokansa telttansa eteen laittamallaan tulella ja nukkuu yönsä teltaessaan, miten hyvin ja rauhallisesti, se tietysti riippuu luonteen laadusta ja tottumuksesta villieläinten läheisyydessä — ja melkeinparissa — yötyään viettää.

Vanha uskollinen geysseri

vuori, toisella syvä laakso, jonka pohjassa mutkikas vuoristojoeki kieturteli. Tiemme näytti joltakin mu talta, epämääräisesti vedetyltä viivalta. Kun siihen lisää yhä äänekkäämmäksi käyneen villipetojen kiljunnan ja karjunnan, on lukijalle aseitoman, siis turvattoman miehen tunnelma selvä.

Me painalluimme yhä eteenpäin. Ihastuimme, kun kuulumme edeltämme jonkunlaista kuivien puunoksien taittelemista: "kämpä" johon pyrimme, on varmaan lähellä, sillä matkustajat taittelevat puita nuotiotuleen. Mutta samalla kuului kamala ulvahdus. Vuoristoleijona! Toverini meni jo täyttää maratoonia takasin ja pitkiä mietintöjä pitämättä itseni kanssa seurassan minä häntä.....

Silta erään Yellowstonein puiston joen ylityso

Juostuamme hetkisen matkaa, menimme alas rotkossa olevaan jokirantaan, teimme tulen — tiesimme, että pedot pelkäävät tulta — koetimme nukkua, mutta turhaan. Luonnon suussa juhlasalissa oli mahtava konsertti, jonka sointuja me emme kyenneet sulattamaan. Etäältä kuului mahtava, kumajava kiehua niinkuin kosken kohina. Se oli "geyserien" ääntä. Me tunsimme olevamme luonnon mahtavassa juhlasalissa. Tuli mieleen Israelin lasten korpivaelusaikeinainen napina: "Herra, miksi johdit meidät tänne korpeen kuolemaan?".....

Me palasimme heinämiesten majalle, sinne, missä olimme käyneet tietä kysymässä. Miehet olivat juuri levolle menossa, kun "halloo"-huudolla ilmai-

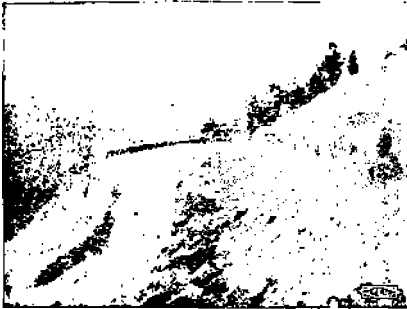
Eräs Yellowstone puiston hotelleista

simme takasin tuomme. Toinen miehistä tuli teltasta meitä vastaan. Hänellä oli pyssy toisessa kädessään, mutta pani sen kohta pois kun tunsimme meidät.

Sitte keitettiin vielä kahvi riutuvalla nuotiotulen hiiloksella. Onneksi nämä vuoristovaeltajat ovat ystävällisiä ihmisiä! Hörppiessämme kahvia, kertoi mies, että hän ja Jim — se oli hänen toverinsa nimi — olivat olleet pahalla mielellä sen johdosta, että olivat laskeneet meidät menemään ilman varotusta tuolle taipaleelle, josta nyt sentään olimme takasin päässeet. "Kaksi kuukautta sitten juuri tuolla samalla tiellä tappoi vuoristoleijana kaksi miestä", sanoi hän. "Se on vaarallista täällä aseita liikkua. Mutta mikä hassuuinta, teikäläiset matkustajat, joilla on kaikista suurin vaara joutua villipetojen uhreiksi, eivät saa aseita täällä kantaa", selitti hän.

Mammoth hotelli ja "Vapauden lakk"i

Viertotietä Yellowstone puistossa

Mies näki siinä luokkarajan ja me näimme myös.

Herraskaiset, jotka ajelevat täällä hotellilta hotellille upeissa ajoneuvoissa, joissa ei ole mitään vaaraa joutua villipetojen saaliiksi, he saavat kantaa aseita, mutta emme me, joiden täytyy jalkasin matkustaa, me joi la ei ole tarpeeksi rahaa hienosti elellä. Meiltä otetaan vain osote, jolla voidaan kuolemastamme ilmoittaa silloin, kun laskeetaan tänne villipetojen pariin.

Näin aprikoimme toverini kanssa.

Nukuttuamme hetkisen aikaa heinämiesten kuorman päällä heidän susiturkkiansa alla, jatkoimme matkaamme kohta aamun valjettua. Päivällä saavutimme erään gardnerilaisen heinämiehen ja kuljimme hänen kanssaan iltaan saakka. Illalla tyhjensimme hänen kanssaan heinäkuorman erääseen hotellin varastohuoneeseen ja menimme hetkisen matkan päähän, jossa asetuimme yönviettoon. Pystyimme teltan ja heinämielä laski hevosensa vuoristoon. Meillä oli puhe aamuilla jatkaa yhdessä matkaa. Mutta heinämieheltä joutui yksi hevonen kadoksiin yön aikana ja hän meni sitä etsimään. Näin menetimme kyytimme. Mutta nyt oltimme rohkean kävelykurssin ja saavuisimme illalla Mammoth Hot Springsiin, josta ei enään ole kuin 5 mailia Gardneriin, Mont.

Sanomattakin on selvää, että olimme äärimmilleen väsyneet. Mutta päivän vaivamme eivät saaneet vielä loppua tähän. Kun menimme erääseen hotelliin, jossa tilasimme ruokaa ja juomaa nälkäämme ja janoomme, niin kiel-

täytyi hotellipalvelija vastaanottamasta meidän pankkiosotuksiamme, jotka viimeisestä työpaikastamme olimme saaneet, eikä meillä ollut muuta rahaa. Elämä näytti synkkääkin synkemmältä. Vihdoin sentään eräs kauppias otti osotuksemme ensin telefoinoituaan Gardnerin pankin rahastonhoitajalle, kysyen josko miehellä, mikä meille on vekselit tehnyt, on siellä vastiketta. Kun sieltä vastattiin myöntävästi, niin antoi hän meille rahat.

Nyt saimme tilaisuuden vähän virkistää itseämme. Kaiken sen jälkeen mitä olimme viimeksi nähneet ja kokeneet, tuntuikin se välttämättömältä.

Seuraavana aamuna jatkoimme matkaamme Gardneriin, Mont. Näin olimme leikanneet jalkasin 80 mailia Yellowstone puistosta.

Huolimatta siitä, että tämä matka oli vaivaloinen ja vastuksellinen, olen minä halukas myöntämään, että kylä se maksoi vaivan. Sellaista tavatonta luonnon vaihtelua ja monipuolisuutta ei ole ihminen tilaisuudessa missään näkemään kuin on Yellowstone kansallispuistossa. Tuhannet vuoristomaisemat etsivät vertaansa missä tahansa. Ja missä sitten sellaisia vesiputouksia ja koskia kuin Yellowstoneassa? Ei missään. Entäs sitten ne merkilliset lähteet eli "geyserit", jotka ovat tulleet kautta maailman kuuluisiksi. Kun kuljet tietä myöten, alat kuulla jonkunlaista jyminää, mikä sitä mukaa kovee, kuta likemmäksi paikkaa tulet. Edessäsi on kuumalähde, jonka vetä maanlaiset voimat kiehuttavat. Mutta mikä merkillisintä, aivan sen vieressä

Völlinen lehtitelli

saattaa olla lähde, jonka vesi on niin kylmää kuin olla saattaa. Useimmat näistä n. k. "geysereista" ovat sellaisia, jotka määrääjän kuluttua purkautuvat ja sellaisella voimalla, että ne silloin lähettävät useita satoja jalkoja korkealle vettä ilmaan. Kuuluisimpia "geysereita" ovat: Old Faithful, Mud, Monarch y. m.

Yellowstone-puisto on suurin kansallispuisto Yhdysvalloissa. Se kuuluu kolmeen valtioon, nimittäin Montanaan, Idahoon ja Wyomingiin, vaikkakin pääasiallisesti viimeksimainittuun. Sen pinta-ala on 3,348 neliömailia ja korkeus 7,000 jalkaa yläpuolella me-

renpintaa. Se käsittää tuhansia pienempiä ja suurempia järviä ja jokia, joilla kaikilla ovat omat merkillisyytensä.

Tosiaan merkillisen alueen on siis Yhdysvaltain hallitus vallannut kansallispuistoksi. Mutta se pahin puoli asiassa on vain, että tämänkin kansallispuiston tuhannet merkillisyydet pysyvät vain rikkaiden ihailtavina. Köyhä työläinen ei saa tilaisuutta niihin tutustua. Ja jos väkisten sellaisen tilaisuuden ottaa, saa sen tehdä oman henkensä uhalla, kuten olemme tässä kirjoituksessa nähneet.

Nikolai Erikson, Tuorsnemeltilä, Porista. Vasta 19 vuotias.
Valkoisen Suomen kidutusvankileirin tuloksia.